https://doi.org/10.36290/vnl.2024.053

Sarkopenie u pacientů v chronickém dialyzačním programu

Zdeněk Lys[1,2], Tomáš Balner[1,2], Jan Václavík[1,2]
[1]Interní a kardiologická klinika FN Ostrava
[2]Lékařská fakulta, Ostravská Univerzita

Sarkopenie je generalizované, progresivní onemocnění svalové tkáně podmíněné nejen věkem, ale také dalšími faktory, jako je fyzická inaktivita, zhoršení nutrice nebo řada chronických onemocnění. Prevalence sarkopenie u pacientů s pokročilým chronickým onemocněním ledvin je vysoká a toto číslo se dále zvyšuje u pacientů v dialyzačním programu. Prognóza této skupiny pacientů je závažná a samotná sarkopenie je asociovaná se zvýšeným rizikem pádů, zlomenin, nemohoucnosti a dalším zhoršením mortality. Chronické onemocnění ledvin se týká 10–12 % populace a se zvyšujícím se věkem se prevalence renálního selhávání zvyšuje. V České republice je aktuálně více než 6 000 pacientů v chronickém dialyzačním programu. K řadě obecných patofyziologických mechanismů sarkopenie se přidává vliv samotné dialyzační procedury, časté metabolické acidózy nebo dalšího zhoršení nutrice. V diagnostice hraje klíčovou roli průkaz snížené svalové síly, hmoty a také snížení svalové funkce. Problémem zůstávají omezené léčebné možnosti, ve kterých hraje klíčovou roli intenzivní pohybová aktivita, především rezistenční trénink a také nutriční intervence.

Klíčová slova: sarkopenie, dialýza, chronické onemocnění ledvin, geriatrický pacient, malnutrice.

Sarcopenia in chronic dialysis patients

Sarcopenia is a generalized, progressive disease of muscle tissue conditioned not only by age but also by other factors such as physical inactivity, nutritional impairment, or several chronic diseases. The prevalence of sarcopenia in patients with advanced chronic kidney disease is high, and this number is further increased in patients on dialysis. The prognosis for this group of patients is severe and sarcopenia itself is associated with an increased risk of falls, fractures, disability, and further worsening mortality. Chronic kidney disease affects 10-12% of the population and the prevalence of renal failure increases with increasing age. In the Czech Republic, there are currently more than 6000 patients in a chronic dialysis. The influence of the dialysis procedure itself, frequent metabolic acidosis or further nutritional impairment add to the many general pathophysiological mechanisms of sarcopenia. The demonstration of reduced muscle strength, mass and reduced muscle function plays a key role in the diagnosis. Limited therapeutic options remain a problem, in which intensive physical activity, especially resistance training, as well as nutritional interventions play a key role.

Key words: sarcopenia, dialysis, chronic kidney disease, geriatric patient, malnutrition.

Úvod

Sarkopenie je tradičně definovaná jako věkem podmíněný úbytek svalové hmoty a svalové síly. Tento generalizovaný, progresivní proces je do jisté míry součástí stárnutí, ale může být modifikovaný řadou faktorů, jako je fyzická inaktivita, poruchy výživy nebo chronická onemocnění (1). Sarkopenie vede k funkčním omezením, zhoršení kvality života, zvýšenému riziku pádů, vyššímu riziku hospitalizací a úmrtí (2).

Prevalence chronického onemocnění ledviny (Chronic Kidney Disease – CKD) byla dle analýzy několika odborných společností v roce 2017 celosvětově 11,1 % (10,4 % u mužů a 11,8 % u žen) (3). Jednalo se o více než 840 milionů lidí při aktuální populaci 7,9 miliard. Dle posled-

MUDr. Zdeněk Lys
Interní a kardiologická klinika FN Ostrava
zdenek.lys@fno.cz

Cit. zkr: Vnitř Lék. 2024;70(4):E16-E20
Článek přijat redakcí: 17. 1. 2024
Článek přijat po recenzích: 30. 5. 2024